

פרוטוקול מס' 46/46

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ג', ג' בסיון תשט"ו-24.5.55 בסעה 08.30.

- השתתפו:
- א. אונא - היו"ר
  - ב. אזניה
  - ט. בגין
  - ד. בר-רב-האי
  - י. בראיהודה
  - י. בדר
  - ט. הלל
  - ז. ורהפטיג
  - ע. טיטון
  - ח. רובין
  - ר. טרי
  - ב. טרון

- בעדרו:
- ע. איכילוב
  - ע. אסף
  - י. הררי
  - ב. חת
  - ת. טוש
  - י. כסה
  - ס. לורנץ
  - ס. סנה
  - ס. קטיס
  - י. קליבנוב
  - י. ספירא
  - א. תבורי

- מוזמנים:
- ח. כהן - היועץ המשפטי
  - א. ירון - המסנה ליועץ המשפטי
  - פ. מלון - סגן היועץ המשפטי

- סדר-היום:
1. ההצעה להקים ועדת מסנה לטיפול בחוקים שהוועדה רוצה להעבירם בטוב זה.
  2. חוק הגנת הדייר (חלק ב').

היו"ר ט. אונא: אנני פותח את הישיבה.

1. ההצעה להקים ועדת מסנה לטיפול בחוקים שהוועדה רוצה להעבירם בטוב זה.

ר. טרי: יש להצעה כזאת טעם רק אם יתנו לוועדת המסנה סמכות מלאה לגטור את החוקים.

היו"ר ט. אונא: יסבם כמה חוקים סרצוי טבעירים עוד בכנסת הזאת: חוק לתיקון דיני עונסין (עבירות חוץ), חוק הנוטריונים ומיסמכים יוצאי חוץ, חוק העמותות, ואולי גם החוק לתיקון פקודת הקרקעות וחוק המעבימים). כיון שאני חאה כי חברים אינם מוכנים לכך, בחזור לטאלה אח כ.

2. חוק הגנת הדייר (חלק ב').

סעיף 27(9).

ד. בר-רב-האי:
בשאלת השאלה מה יהיה במקרה שאדם קיבל צו-פינוי על סמך הצהרה שהוא רוצה להרוס את הבנין, אבל לאחר קבלת צו-הפינוי אינו הורס את הבנין.

ט. בגין: האם היו מקרים כאלה?

ח. כהן: מעטים, אבל היו.

ח. רונין: אני מציע להכניס את התקופה של ששה חדשים, שיטנה בחוק הקיים.

ח. כהן: לפי החוק הקיים צריך היה לתת לדייר הודעה של ששה חדשים לפני שמגישים בגרו בקסת פינוי. התברר כי התקופה הזאת אינה מועילה לדיירים, מפני שמהגסת התביעה ועד לקבלת הצו מסיילט עובר הרבה זמן, על-פי-רוב - שנתיים.

הנחלט: לדחות את הצעת ח. רונין להכניס שהיה של 6 חדשים.

המתייגות לח. רונין.

סעיף 28.

ח. כהן: עיקרון אחד של המספט העברי אני יכול לקבל: שאם הדייר עני - אי-אפשר להוציאן מביתו, אינני יודע אם זה יתקבל על דעת חברי הוועדה.

ט. בגין: אני מציע לכתוב "לסרב לתת" במקום "לסרב לתן".

הנחלט: 1. לקבל את סעיף-קטן (א) ללא שינוי.

2. לקבל את הצעת ט. בגין לכתוב במקום "לסרב לתן" - "לסרב לתת".

3. להסאיר פתוח את סעיף-קטן (ב) עד לקבלת הסגרת חבר הכנסת ורהפטיג על הצעתו.

סעיף 29.

ח. כהן: אני מציע להוסיף גם בסעיף-קטן (א) וגם בסעיף קטן (ג) אחרי המלה "מוסכר" את המלים: "או דירה או בית-עסק אחר", מפני שהיום ישנם הרבה סידורים אלטרנטיביים.

א. ידיון: אם מקבלים את התיקון הזה, אפשר לוותר על המלה "מוסכר".

היו"ר ט. אונגאר:

לטעיה-קטן (ב): אני מציע שאם הדייר דורש דיוור חלוף, אי-אפשר לפנות אותו בכסף, בעיקר זה הוא ב

בית-עסק.

ח. כהן:

אם לקבל זאת, אינני חושב שצורך לקבל זאת רק לגבי בית-עסק.

היו"ר ט. אונגאר:

הייתי רוצה לאפשר לבית-המשפט לקבוע פיצויים כספיים רק במקרים מסויימים, אבל אם אי-אפשר לבטח זאת, אני מציע שזה ייעשה רק בהסכמת הדייר. ובענין זה יש הבדל ברור בין בית-עסק ובין דירה.

ח. כהן:

אני מציע נוסח זה: "בית-המשפט רשאי לקבוע להסידור החלוף יהיה בהסכמת דירה אחרת או בית-עסק או בתשלום פיצויים או בדרך אחרת; ובלבד שלגבי בית-עסק לא יקבע בית-המשפט כסידור חלוף תשלום פיצויים אלא בהסכמת הדייר, או במקרה שהדייר מסרב להסכים ללא טיבה סבירה".

הוחלט:

1. לקבל את הצעת היועץ המשפטי להוסיף בסעיף קטן (א) אחרי הטלה "מוסכר" - "או דירה אחרת או בית-עסק אחר".

2. לקבל את הצעת היועץ המשפטי לבטח את סעיף-קטן (ב) כך: "בית-המשפט רשאי לקבוע שהסידור החלוף יהיה בהסכמת דירה אחרת או בית-עסק אחר או בתשלום פיצויים או בדרך אחרת; ובלבד שלגבי בית-עסק לא יקבע בית-המשפט כסידור חלוף תשלום פיצויים אלא בהסכמת הדייר או במקרה שהדייר מסרב להסכים ללא טיבה סבירה".

3. לקבל את הצעת היועץ המשפטי להוסיף בסעיף-קטן (ג) אחרי הטלה "מוסכר" - "או דירה אחרת או בית-עסק אחר".

4. לקבל את סעיף-קטן (ד) ללא שינוי.

סעיף 30

י. בר-יהודה:

האם גירסה ד' עומדת בניגוד לגירסה ה' ? תרי זה דבר אחר.

ח. כהן:

גירסה ה' חלה אחרי סניחן פסק-הדין. גירסה ד' - לפני סניחן פסק-הדין.

היו"ר ט. אונגאר:

אם לקבל את גירסה ד', לא הייתי סגביל זאת בשפה חדשים.

ח. כהן:

הנוהג היום בבתי-משפט ובמסדרי הוצאה לפועל שאינם מוציאים פסק-דין פינוי זמן קצר אחרי מות המטפחת הדייר, או כל זמן שמתחיל עסקו של הדייר. מבלי שהדברים האלה היו כתובים בחוק, הם שימשו בידי השופטים ויוסבי-ראש מסדרי הוצאה-לפועל כדי לתת כל ארכה שנראתה כדרושה. לכן יש הרבה מאוד לטעון בעד גירסה ה'.

ח. רנבין:
יסנן הרבה הוראות בחוקים שונים, הקובעות הלכה שנקבעו לפני כן בפסקי-דין. דוקא אם הלכות נהוגות, כמפורסם חוק והן לא סופיעות מ, יש חשש שיפרשו כאילו הסחוקק חשב שהנהוג אינו בסדר.
לכן אני מציע לקבל את הסעיף בתיקון של גירסות ב' ו-ג', כלומר, שבמקום ששה חדשים תהיה שנה ושהחוק יחול גם על דירות ועם על בתי-עסק.

ב. שטרן:
אני בעד הצעת היועץ המשפטי. אפשר להבין ביטול בעל-הבית לטובת האלמנה ולטובת הילדים, אבל לטובת איזה בן-דוד או קרוב אחר? זה לא יכול להיות.

ח. כהן:
אם אין מחקים את הסעיף, אין טעם להגביל את בית-המשפט בטיק לים, ואז אני מציע לקבל את גירסה ד'.

ח. רנבין:
אין זה עונה על הצורך הספציפי במקרה טוות.

ט. בנין:
אני מציע לכצוא דרך לסלב את גירסה ה' וד'.

הנחלט: 1. לדחות את ההצעה לסחוק את הסעיף.

2. לקבל את הצעת ט. בגין לקבל כיסוד את גירסה ד' בסילוב עם גירסה א'.

הסתייגות לט. אונא: לקבל את גירסה ד', בתיקונים.

ח. כהן:
אנשה לבסח את הצעת חבר הכנסת בגין:

"(א) בית משפט לדנות בית-משפט לערעורים הנותן פסק-דין של פינוי רטאי לתת לדייר ארכה של לא יותר משנה אחת, ואם ראה ארכה זאת כצודקת, ומשעסה כן לא יבוצע פסק-דין של פינוי לפני תום תקופת הארכה;

(ב) ביתן פסק-דין של פינוי על בית-עסק אשר דיירו נפטר ולא היה אדם אחר לדייר לפי סעיף 18, לא יבוצע פסק-דין לפינוי בית-עסק כל זמן שמחסיים בו את עסקו של הנפטר, ולפחות תוך ששה חדשים פיוס פטירת הדייר; אך אין הוראה זו גורעת מסמכותו של בית-המשפט לתת ארכה ארוכה יותר לפי סעיף-קטן (א)".

ט. בנין:
חושבני שהסדר צריך להיות אחר: צריך ללכת מן הפרט אל הכלל. תחילה צריך לקבוע את מה שבוגע לפטירת הדייר. אחרי זה תבוא הוראה כללית הנוגעת לסיקול דעתו של המשפט.

ח. כהן:
יש מצלבו כלל פירוטין שאין בכלל אלא מה שיש בפרט. אם אתה כותב תחילה את הפרט ותח"כ את הכלל, יפרשו את הכלל בהתאם גורע טן הפרט.

ט. עיף 31

א. ידין:
אפשר לסחוק את המלים "במקום השימוש המשותף".

י. בר-יהודה:

אני סוכן להסכים לכתוב כאן בתוספת הגבלה:
בתוך הדירה.

ט. אלון:

זה תלוי בטיקול בית-הסטפט.

י. בר-יהודה:

אני מסכים לטיקול בית-הסטפט רק בתנאי שזה
יהיה בתוך הדירה.

ר. טרי:

ישנן דירות בהן המטבח המשותף אינו בדירה
אלא בחצר. במקרה כזה גם הסידור החלוף יכול

להיות בחצר.

ז. ורהפטיג:

אני מציע להוסיף: "וסבסטיבות הענין יהיה צורך
לעשות זאת."

הוחלט: 1. לקבל את הצעת ז. ורהפטיג לנסח את הסעיף
כך: --- אם ש כנע בית-הסטפט שהובטח לדייר
סידור חלוף במקום השימוש המשותף וסבסטיבות
הענין יהיה צורך לעשות זאת."

2. לקבל את התוספת של גירסה ב'.

סעיף 32

י. בר-יהודה:

נראה לי שבמקרה זה צריך להוציא צו פינוי
גבר בעל-הבית.

ט. אלון:

קורה שבינתיים נכנס טיטהו אחד.

י. בר-יהודה:

קודם-כל צריך לקבוע את ביטול הצו במקרה
שאין מעורב בזה צד שלישי שאינו אדם בכך, אז יהיה על בית-הסטפט לקבוע באיזו
צורה אחרת יקבל הנפגע את פיצויו.

ז. ורהפטיג:

אם ניתן פסק-דין והוא עבר אינסטנציה של
ערעורים, הענין נגסר. אם לאחר זאת מתבררים
דברים שלא היו ידועים קודם לכן, ישנה פרוצדורה מיוחדת איך לחדש את הדיון.
אין ליצור כאן פרוצדורה מיוחדת למקרה זה. הבעיה היא שהפינוי געסה
במקרה עם עובדות שיחולו רק אחרי פינוי הדירה. אם יש אפשרות של חידוש
הדיון, יש לכך פרוצדורה כללית. אני מסכים לסיפא, כלומר, שאם הדירה
אינה תפורסה, אפשר לבטל את הצו. אבל איני מקבל את הריסא.

ח. כהן:

הריסא היא הצעת המטסלה, מפני שהיא חוזרת
על החוק הקיים. הסיפא היא הצעת ועדת
המטבה, ואני רוצה להגן גם עליה. אפשר לריסא, כאשר מסיגים פסק-דין במרטה,
החוק קובע כי אפשר לבקש מבית-הסטפט לבטל את פסק-הדין. הדבר די קל
מבחינת הביצוע. הדבר אינו קל כשהמדובר בפנוי דירה, מפני שהדירות על-
פי-רוב מחליפות ידים.

החידוש המוצע הוא שאם הוטג פסק-דין פינוי
במרטה, אפשר במקום ביטול פסק-הדין והחזרת המצב ליושנו (דבר שאי-אפשר
לעשותו בלי צד שלישי, שאינו אדם בזה, שפעל בתום לב ובלי טרחה), לקבוע
כי בעל-הבית יצטרך לסלם פיצויים. את ההצעה הזאת לא הייתי מבטל. היא
תרתיע כמה טבעלי-הבתיים מלהגיש תביעות פינוי בטענות כוזבות.

ח. כהן: הייתי טוסיף על גירסה ב' הנראה זו: "טעיף זה בא להוסיף על סמכות בית-המספט לבטל פסקי-דין שהוטגו בטרפה, ולא לגרוע טמנה".

הוחלט: 1. לקבל את גירסה א' ואת גירסה ב'.

2. לקבל את הצעת היועץ המספטי לח סיף את ההוראה הבאה: "טעיף זה בא להוסיף על סמכות בית-המספט לבטל פסקי-דין שהוטגו בטרפה ולא לגרוע טמנה".

סעיף 33.

א. ידיו: לפי החוק העותומני יש אפשרות לדרוש פינני יטר על-ידי הגשת סטר נוסרינני להוצאה לפועל, מבלי לגשת לבית-דין.

ח. כהן: הייתי טוסיף בהצחלת הפרק: "בפרק זה "בית-מספט" לרבות יו"ר המטרד להוצאה לפועל."

ט. אלון: אם נקבל את הסעיף בנוסחו זה, הוא יפעל גם במקרה שבית-המספט כבר החליט, והדבר טגיע להוצאה לפועל.

ח. כהן: זה גם היום כך.

י. בר-יהודה: לגבי הארכה אין זה איכפת לי. אבל כגן יטנו סעיף הקובע כי בית-המספט מחליט אם יש צורך אין עילת פינני, וגם - אם יש לתת פינני או דוקא דירת-חלוף. האם גם זאת למטרד ליו"ר ההוצאה לפועל?

ח. כהן: רק אם בית-המספט לא החליט על כך.

הוחלט: 1. לקבל את ההצעה למחוק את הסעיף.

2. לקבל את ההצעה לרכז את כל העניינים בבית-המספט ולא לתת ליו"ר המטרד להוצאה לפועל את הסמכות לדון בעילות פינני. הנוסח יהיה: "לא יבוצע פינני של טוסטר אלא על פי פסק-דין של בית-מספט".

סעיף 34.

הוחלט: לקבל את הסעיף ללא שינוי.

סעיף 35.

היו"ר ס. אונגא: סעיף זה היה סעיף 57 בהצעת המספלה, והוא לא נדון כלל בוועדת המסנה.

א. ידין:

הסעיף הזה נמצא בחוק הקיים, אבל בסעיף אחד
חשוב: בחוק הקיים הוא חל רק על חוזים
שנחתמו לפני כניסת החוק לתקפו, ולטר, לפני 1940. היום, כשאנחנו
חיים כבר 15 שנה במספר זה, אין הצדקה לסעיף הזה, המסחרר את הצדדים מאותם
הפיצויים שהוא צריך לסלם.

טו חלט: לקבל את ההצעה למחוק את הסעיף.

היו"ר ט. מרגל:

נחזור לבעיה שהטארנו פתוחה בסעיף 28.

סעיף 28 (המסך).

ז. ורהפטיג:

אני חושש שכל חוק המיקבל אצלנו עודן כפוף במידה
רבה לפירוט של החוק האנגלי. אני רוצה להבטיח
אפשרות של פירוט לפי מוסגים של צדק בהתאם למקורות המספט העברי.

ב. טוין:

ניסתי לחוק העברי מאוד חיובית, אבל מסוכן
במקרה זה להכניס בדרך אגב מוסגים מלתי יח עם.
המוסגים של צדק ויוטר לפי החוק שלנו מקובלים וידועים.

י. בר-יהודה:

בעיני "המספט העברי" הוא המספט של מדינת
ישראל. ואני טוכן לכתוב זאת. אבל זה קיים
מסילא.

ה. כהן:

אני מציע לחבר הכנסת ורהפטיג לשנות את בוסח
הצעתו ולכתוב במקום "המפט העברי" -
"דיני התורה". גם בחוקים אחרים השתמשנו בבוסח זה.

ז. ורהפטיג:

אני מנינו קודא לחוקי מדינתנו "מספט עברי".
קוראים להם "מספט ישראלי". צריך לסטור על
האבחנה. אני יכול לקבל במקום "דין תורה" - "מספט הורה".

י. בר-יהודה:

אם תוכנס בעגין זה הסתייגות על-ידי חבר הכנסת
ורהפטיג, אבקש הסתייגות להצעתי, שהמספט העברי
פירוטו חוקי המדינה.

ט. בגין:

דוקא טבחינת ההערכה הרבה למספט העברי, לא
נראה לי להכניס באחד החוקים שלנו את הנוסח
הזה. אם מדובר בקביעת כלל בפירוט החוקים שלנו, הרי חוטבני טנצטרן עוד
הרבה זמן לנהוג לפי ה"אקויטי" האנגלי. בכל אופן, יש לקבוע זאת בחוק כללי
ולאו דוקא במקרה של הגנת הדייר. הייתי מציע לחבר הכנסת ורהפטיג להסיר
את הצעתו.

א. ידין:

השאלה אינה מתעוררת בסעיף זה בצורה זו, מכיוון
שכאן אין לקונה בחוק המקומי, כי בית-המספט
צריך לקבוע מה צודק, ואין לו צורך להיזקק לחוק האנגלי.

ה. כהן:

במקרה זה צודק פירוטו מה שהסופט האינדיבידואלי
חושב בכל מקרה ומקרה.

ז. ורהפטיג:

אם יש או אין לקונה - על כך יחליט בית-המשפט.
אבל אם יש לקונה, אני רוצה שיחפס הסקור העברי.

לדבריו של חבר הכנסת בגין: הצעות מעין אלו
הבאתי כבר בכמה חוקים. לצערי - לא נתקבלו. בדרך זו אני רוצה להביע את
הסומטים ללמוד את המשפט העברי, וגם את עורכי-הדין.

י. בר-יהודה:

חבר הכנסת ורהפטיג הכניס בעבין זה הצעה כללית
בפרק חטיסי בסעיף 36. הייתי מציע להחליט
על כך באותו סעיף.

ג. שרי:

האין חבר הכנסת ורהפטיג חשב שהבעיה צריכה
לטוא פתרונה בחוק אחר, וטעל-ידי ק שהוא
מציע זאת בכל פעם וזה נופל בכל פעם, אין הוא מעלה את כבוד המשפט העברי?
לטובת העבין עצמו, צריך להשאיר זאת לחיים המשפטיים. אין להביא בכל פעם
להכרעה של הכנסת נגד המשפט העברי.

ח. רובין:

אני בני יודע מה הם עקרונות המשפט העברי,
ואני בני חושב שאפשר לדרוש ממני להצביע על דבר
שאינני יודע ואינני יכול לדעת מהו. המציע אינו מסור מלהביא לחברי הוועדה
את העקרונות האלו בכתב.
עקרונות אלה הם מסה קבוע. ואז אי-אפשר כלל
לדבר על התפתחות שלהם.

ד. בר-רב-האי:

אני מצטער שבכנסנו בדרך אגב לדיון בנושא זה.
הנימוק שעקרונות אלה אינם ידועים לחברי הוועדה,
אין יכול להיות נימוק. אבל הנימוק העיקרי הוא שחוק הגנת הדייר הועתק
מן המשפט הטנגלי, ויש יודיקטורה המבוססת על אותם הפירושים שנותרו באנגליה
במשך עשרים שנה. דוקא בחוק זה, שאין לו תקדים בחוק העברי, טעני לזה
דבר מודרני, דוקא כגון לא נראה לי שיש מקום להצעת חבר הכנסת ורהפטיג.

היטיבה נבעלה בטעה 11.00.